

Poznań, 17 marca 2022 r.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

KS-I-O.0003.3.2022
DZ-I.ZD-00189/22

Pan
Adam Bogrycewicz
Radny Województwa Wielkopolskiego

Szanowny Panie Radny,

odpowiadając na złożone przez Pana zapytanie na XXXIX sesji Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, która odbyła się 28 lutego 2022 r., w sprawie ochrony zdrowia psychicznego młodych oraz właściwego wydatkowania środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego w obszarze promocji i ochrony zdrowia informuję, jak poniżej.

I. Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży.

1. Czy w Wielkopolsce prowadzone są analizy i badania związane z zaburzeniami psychicznymi u młodych ludzi?

Ocena stanu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w Polsce w większości przypadków prowadzona jest w ujęciu ogólnokrajowym. Przemawia za tym fakt homogeniczności polskiego społeczeństwa.

Niezależnie w 2019 r. na zlecenie Departamentu Zdrowia UMWW „SWPS Innowacje” przeprowadził badanie dotyczące potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa wielkopolskiego w zakresie zdrowia psychicznego.

Podstawowym celem zrealizowanego badania była analiza i ocena potrzeb zdrowotnych w zakresie zdrowia psychicznego odnosząca się zarówno do dorosłych, jak i dzieci/młodzieży (do 18 roku – na podstawie wywiadu z rodzicem) zamieszkujących województwo wielkopolskie. W ramach zrealizowanego badania postawiono następujące pytania badawcze:

- 1) Jakie jest rozpowszechnienie problemów związanych ze zdrowiem psychicznym na terenie województwa wielkopolskiego?
- 2) Jaka jest historia leczenia w przypadku występowania zaburzeń, jak długo trwała/trwa choroba, czy została zdiagnozowana i przez kogo?
- 3) Jaki jest dostęp i możliwości leczenia chorób psychicznych na terenie województwa wielkopolskiego, a także skuteczność poszczególnych oddziaływań?
- 4) Jak jest postrzegane zadowolenie pacjentów z uzyskanej pomocy?
- 5) Jakie są oczekiwania mieszkańców województwa wielkopolskiego względem otrzymania pomocy w zakresie zdrowia psychicznego w przyszłości?

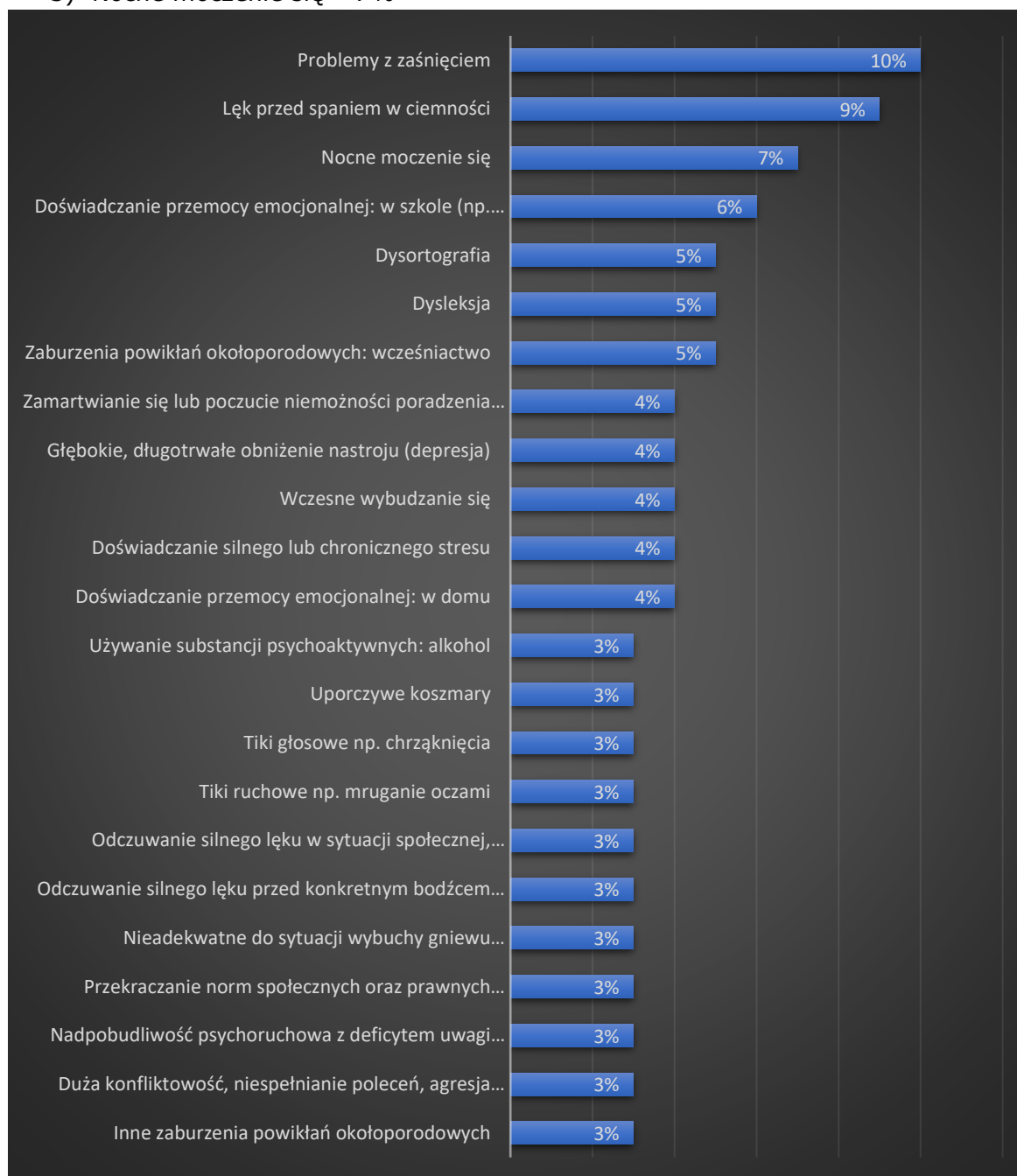
Ze względu na brak możliwości prowadzenia badań na dzieciach i młodzieży w wieku do 18 lat (uwarunkowania prawne) badanie dotyczące ich potrzeb zdrowotnych zostało przeprowadzone na rodzicach/opiekunach dzieci.

Wnioski z przeprowadzonego badania są jednym z podstawowych elementów planowania i implementacji działań mających na celu zaspokojenie potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa wielkopolskiego w sferze zdrowia psychicznego zgodnie z wymogami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

2. Jakie mają one podłoża?

Rozpowszechnienie problemów związanych ze zdrowiem psychicznym wśród dzieci i młodzieży na terenie województwa wielkopolskiego przedstawia poniższy wykres. Większość dzieci – 56% - przynajmniej w ocenie ich rodziców / opiekunów nie doświadcza problemów natury psychicznej. Jednakże statystyka na poziomie 44% dzieci i młodzieży przeżywających trudności, jest bez wątpienia sygnałem do intensyfikacji działań odpowiednich instytucji i organizacji ukierunkowujących swoje działania na zdrowie psychiczne tej grupy wiekowej. Wśród najpowszechniejszych problemów związanych z funkcjonowaniem psychicznym dzieci i młodzieży znalazły się problemy ze snem:

- 1) Problemy z zaśnięciem – 10%
- 2) Lęk przed spaniem w ciemności – 9%
- 3) Nocne moczenie się – 7%

Rozpowszechnienie problemów związanych ze zdrowiem psychicznym dzieci i młodzieży na terenie województwa wielkopolskiego.

Bardzo często tego typu problemy są pochodną doświadczanego napięcia czy stresu, obecnego nie tylko w życiu samego dziecka, ale także jego rodziny. Około połowa rodziców diagnozuje dzieci – kiedy doświadczają one trudności. Najpowszechniej rodzice kierują się w celu diagnozy do psychologów, w drugiej kolejności pediatrów / lekarzy rodzinnych / internistów a w trzeciej do psychiatrów. **Zdecydowana większość rodziców (73%) nie decyduje się na podjęcie leczenia dziecka, ale korzysta ze wsparcia psychologicznego psychologów szkolnych lub pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych.** Rodzice są bardzo powszechnie przekonani, że dzieci po prostu wyrastają z problemów psychicznych czy emocjonalnych. Wynik ten jest szczególnie ważny, bowiem **w znacznej mierze uzasadnia dlaczego w dalszej części życia – już na etapie dorosłości – statystyki problemów psychicznych dramatycznie rosną. Rodzice wprawdzie wskazali w badaniu, że pewne symptomy ustały u dzieci i w tej chwili funkcjonują one lepiej, jednak w przypadku wielu problemów dochodzi do czasowego „wyciszenia” symptomów choć ich źródło – nieleczone – stanowi zagrożenie dla zdrowia psychicznego w przyszłości.** Zaburzenia i trudności pozostawione sobie niestety często się potęgują i utrwalają, a nie znikają z czasem. Terapia na etapie dojrzałości osobowości natomiast, jest zdecydowanie trudniejsza i mniej efektywna. Dlatego działania instytucji zajmujących się zdrowiem publicznym winny w znacznej mierze koncentrować swoje wysiłki na promocji aktywnych zachowań prewencyjno-terapeutycznych u dzieci. Działania te powinny obejmować zarówno placówki opiekuńczo wychowawcze, jak przedszkola czy szkoły, ale także **budować wiedzę i aktywizować postawy prozdrowotne rodziców.** Podsumowując wyniki badania postawić można jeszcze inny – tym razem pozytywny wniosek: **lekarze są coraz bardziej świadomi ważnej roli aktywności fizycznej i diety w procesie utrzymywania zdrowia psychicznego i wspomagania się w procesie powrotu do dobrostanu zarówno w przypadku dzieci i młodzieży, jak i dorosłych.** Promocja zdrowego stylu życia powinna być istotnym elementem wszelkich działań i podejmowanych aktywności przez instytucje, których celem jest wspieranie ludzi w zapobieganiu i leczeniu zaburzeń w sferze funkcjonowania psychicznego.

3. Czy odnotowuje się trendy wzrastające?

Przedstawione powyżej dane pokazują, że zdrowie psychiczne i jego zaburzenia, zarówno w populacji dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, na przestrzeni ostatnich lat przestają być tematem tabu. Należy stwierdzić, że proces ten postępuje bardzo powoli i wiele jeszcze jest do zrobienia w zakresie holistycznego postrzegania zdrowia i wspierania osób z problemami zdrowia psychicznego. Pandemia Covid-19 i związana z nią nauka zdalna przyczyniła się do jeszcze większego uwypuklenia problemów zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Dobitnie ukazuje to raport „Etat w sieci 2.0 Zdrowie psychiczne polskich nastolatków w nauce zdalnej” opracowany w 2021 r przez Fundację Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii. Jednocześnie jednym z efektów tego stanu rzeczy jest wzrost świadomości niewydolności polskiego systemu ochrony zdrowia w tym obszarze. Dlatego też podjęta została próba jego reformy przez wprowadzenie trójstopniowego systemu opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży opartego na modelu środowiskowym, której dotychczasowe efekty nie są zadawalające. Niezależnie Samorząd Województwa Wielkopolskiego podejmuje szereg działań z zakresu promocji zdrowia psychicznego oraz profilaktyki zaburzeń psychicznych oraz upowszechniania środowiskowej opieki psychiatrycznej. W chwili obecnej trwają prace mające na celu wdrożenie „Regionalnego programu rehabilitacji młodzieży z zaburzeniami depresyjnymi”, którego głównym celem jest ograniczenie liczby samobójstw przez oddziaływanie terapeutyczne w formie turnusu

rehabilitacyjnego oraz zwiększenie poziomu wiedzy i umiejętności z obszaru zachowań zdrowotnych poprzez prowadzone działania edukacyjne.

II. Leczenie niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego.

Zgodnie z art.4 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności *Leczenie niepłodności jest prowadzone z poszanowaniem godności człowieka, prawa do życia prywatnego i rodzinnego, ze szczególnym uwzględnieniem prawnej ochrony życia, zdrowia, dobra i praw dziecka.*

Ponadto, zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy, *Organy jednostek samorządu terytorialnego, w zakresie swoich kompetencji określonych w przepisach dotyczących tych jednostek, mogą podejmować działania na rzecz ochrony i promocji zdrowia rozrodczego.*

Poniżej przesyłam odpowiedzi na zapytanie dotyczące Programu leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców województwa wielkopolskiego.

1. Ile pieniędzy wydano od początku uruchomienia programu do dnia 14 lutego 2022 r. na działalność programu in vitro oraz na jego promocję?

Samorząd Województwa Wielkopolskiego przeznaczył w 2021 roku kwotę 2.000.000,00 zł na realizację Programu. Ponadto, Uchwałą ZWW nr 4595/2022 z dnia 27 stycznia 2022r., ogłoszony został konkurs na wybór realizatorów Programu w latach 2022-2023. W budżecie województwa zaplanowano na ten cel 4.000.000,00 zł, 2.000.000,00 zł w 2022 roku oraz 2.000.000,00 zł w 2023 roku. Uchwałą ZWW nr 4731/2022 z dnia 3 marca 2022 r. dokonano wyboru Realizatorów Programu i obecnie przygotowywane są umowy.

Promocja Programu jest prowadzona bezkosztowo. Samorząd Województwa Wielkopolskiego oraz Realizatorzy Programu na swoich stronach internetowych, w mediach społecznościowych (np. Facebook – fanpage UMWW) informują o możliwości uczestniczenia w Programie, co nie generuje dodatkowych kosztów. Powodem takiego działania są ograniczone środki finansowe i wysokie koszty procedur przewidzianych w Programie. Cały budżet Programu został przeznaczony na sfinansowanie procedur medycznych. Należy podkreślić, że już na etapie opracowywania Programu odnotowano duże zainteresowanie i aktywność przyszłych uczestników Programu w zakresie pozyskania informacji dotyczących jego realizacji.

2. Ile zarodków ludzkich (zarodek ludzki – człowiek w bardzo wczesniej fazie rozwoju) uległo likwidacji np. poprzez zamrożenie od początku uruchomienia programu do dnia 14 lutego 2022 r.?

Zgodnie z art. 23 ust. 1 z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności, *Zarodki powstałe z komórek rozrodczych pobranych w celu dawstwa partnerskiego albo dawstwa innego niż partnerskie, zdolne do prawidłowego rozwoju, które nie zostały zastosowane w procedurze medycznie wspomaganey prokreacji, są przechowywane w warunkach zapewniających ich należyłą ochronę do czasu ich przeniesienia do organizmu biorczyni.* Ponadto, zgodnie z art. 23 ust. 3 Ustawy, *Niedopuszczalne jest niszczenie zarodków zdolnych do prawidłowego rozwoju powstałych w procedurze medycznie wspomaganey prokreacji nieprzeniesionych do organizmu biorczyni.* W związku z powyższym informuję, że zarodki ludzkie nie są likwidowane.

3. Czy dzieci urodzone w ramach programu i ich rodziny otrzymują jakiegokolwiek wsparcie ze strony operatora programu po przeprowadzeniu procedury in-vitro?

Wsparcie dzieci urodzonych w ramach Programu oraz ich rodzin nie jest zadaniem Programu leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców województwa wielkopolskiego.

4. Ile jest par, u których od początku uruchomienia programu do dnia 14 lutego 2022 r. bezskutecznie realizowano procedurę in vitro?

Na 361 par u 215 par procedura zapłodnienia pozaustrojowego nie zakończyła się ciążą, jednakże skuteczność Programu jest wysoka i wynosi ponad 40%.

5. Czy parom, u których procedura in vitro nie przyniosła rezultatu operator zapewnia jakiegokolwiek wsparcie, jeśli tak to jakie?

W ramach realizacji Programu, Realizatorzy edukują pary w zakresie realizacji procedury zapłodnienia pozaustrojowego oraz zapewniają możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej, a także porad lekarskich.

Z poważaniem

z up. MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
Paulina Stochniałek
Członek Zarządu

Otrzymują:

- KS – 2 egz.
- DO – do wiadomości,
- DZ – aa